

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК КРИТЕРІЙ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В новітньому періоді розвитку ринкової економіки в умовах одночасного розгортання двох об'єктивних процесів – глобалізації та інтеграції, методи, форми і стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства дедалі частіше змінюються і модернізуються, що впливає на конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, формуючи жорстке протистояння, впритул до витіснення з національного ринку вітчизняних підприємств іноземними компаніями.

Як відомо, економічна безпека підприємства у більшості трактувань, які нині існують в економічній науці, становить собою стан ефективного використання ресурсів та існуючих можливостей підприємства, за якого нівелюються загрози (внутрішні, зовнішні), забезпечується довгострокове функціонування підприємства та гармонізація його інтересів із інтересами суспільства та взаємодіючих із ним контрагентів, досягнення його стратегічних цілей та сталого розвитку [1; 2; 3].

Головна ціль економічної безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільну максимально ефективну діяльність зараз і високий потенціал розвитку в майбутньому [4].

Для забезпечення економічної безпеки підприємства необхідно враховувати всі види загроз та їх суб'єктів, а також особливості конкретного підприємства.

Таке трактування поняття «економічної безпеки підприємства» за основним змістом семантично близьке конкурентоспроможності підприємства, особливо її різновиду – стратегічній конкурентоспроможності підприємства. Адже головною метою як економічної безпеки підприємства, так і конкурентоспроможності підприємства є забезпечення стійкого і максимального ефективного функціонування підприємства, як у теперішньому, так і майбутньому часі, за рахунок невинного нарощування конкурентного потенціалу [5].

Основними ознаками (характеристиками) економічної безпеки підприємства є:

- захищеність економічних інтересів підприємства;
- відсутність внутрішніх та зовнішніх загроз економічній діяльності, або ж їх допустимий рівень для нормального функціонування і розвитку підприємства;
- достатність ресурсів різного виду (технічних, кадрових, матеріальних та ін.) для забезпечення стабільної діяльності за виникнення несприятливих умов;
- наявність гармонізованих економічних відносин із зовнішніми суб'єктами;
- наявність конкурентних переваг;
- корпоративна соціальна відповідальність [6, с. 16].

Метою забезпечення економічної безпеки підприємства є досягнення такого стану підприємства у кожен період часу, за якого буде можливим нормальне функціонування всіх підсистем даного суб'єкта господарювання. Тобто основною метою забезпечення економічної безпеки підприємства є створення ефективної

управлінської системи з прогнозування і виявлення внутрішніх і зовнішніх загроз його діяльності, а також їх уникнення чи здійснення заходів щодо мінімізації впливу даних загроз на результати діяльності підприємства [6, с. 16].

Представлений аналіз понятійно-категоріальної системи економічної безпеки підприємства, дозволяє не лише виділити в ній місце конкурентоспроможності, а й відобразити системні зв'язки між однорідними категоріями, що дасть змогу упорядкувати дану понятійно-категоріальну систему та звільнити її від різного роду дублюючих, «наносних» складнощами перекладу, синонімічних понять і категорій (рис. 1.).

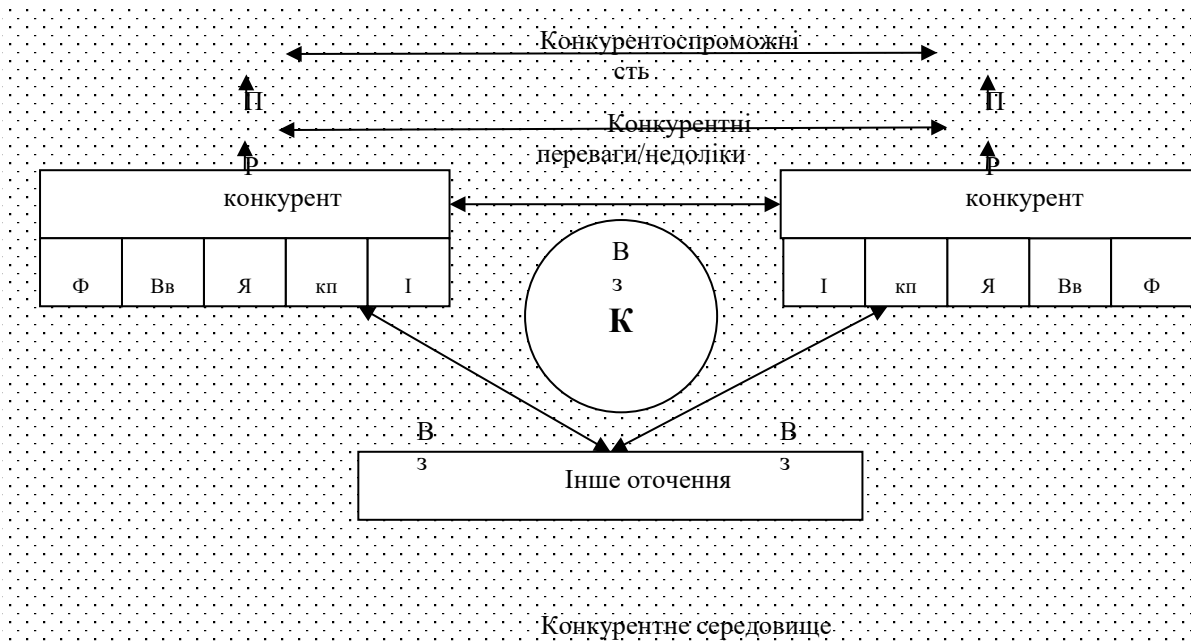

Рис. 1. Місце конкурентоспроможності як критерію економічної безпеки підприємства в понятійно-категоріальній системі теорії конкуренції*

В моделі: К – конкуренція, КВз, КВв – конкурентні відносини (зовнішні, внутрішні), КЯ – конкурентна якість, Скуп – стратегія конкурентної поведінки, ЕІ – економічні інтереси, КФ – конкурентні фактори, КР – конкурентний результат, КП – конкурентна позиція.

*-Розроблено автором.

Іншими словами, якщо проаналізувати умови економічної безпеки підприємства та шляхи забезпечення економічної безпеки підприємства, то можна відмітити, що вони ідентичні конкурентним діям підприємства, направленим на підвищення рівня його конкурентоспроможності (рис. 2).

Рис. 2. Місце конкурентоспроможності підприємства в системі економічної безпеки підприємства*

*-Розроблено автором.

Симптоматично, між двома даними поняттями існує прямий, обернений та синергійний зв'язок, зокрема: підвищення конкурентоспроможності підприємства як критерію економічної безпеки підприємства є необхідною умовою і головним показником функціонування і розвитку підприємства, а забезпечення економічної безпеки підприємства є базовим принципом існування підприємства як такого; економічна безпека є передумовою забезпечення і підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Отже, досліджуючи економічну безпеку підприємства необхідно враховувати взаємозв'язок її з конкурентоспроможністю суб'єкта господарювання та суттєвий вплив конкурентоспроможності на економічну безпеку організації.

Література

1. Берлач А. І. Безпека бізнесу: навч. посіб. / Берлач А. І. – К.: Університет «Україна», 2007. – 280 с.
2. Забродский В.А. Современные методы организации и управления промышленным производством / В.А. Забродский, Н.А. Кизим, Л.И. Янов. – Харьков: АО «Бизнес Информ», 1997. – 64 с.
3. Зулькарнаев И. У. Метод расчета интегральной конкурентоспособности промышленных, торговых и финансовых предприятий / И. У. Зулькарнаев, Л. Р. Ильясова // Маркетинг в России и за рубежом. – 2001. – № 4 (24). – С. 17–27.
4. Економічна безпека підприємства (організації)/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://allref.com.ua/uk/ekonomichna_bezpeka_pidpriyemstva.
5. Малащенко В. Економічна безпека підприємства як чинник ефективного корпоративного управління / В. Малащенко // Вісник Національної академії державного управління. – 2011. – №3(40). – С.283-291.
6. Сирота В.С. Корпоративна соціальна відповідальність у системі економічної безпеки підприємств [Текст]: автореф. дис. канд. екон. наук: 21.04.02 / Сирота Вероніка Сергіївна ; ВНЗ Ун-т економіки та права «КРОК». – Київ, 2016. – 20 с.